

STD : 5

ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ

પ્રકરણ : 1

રાષ્ટ્રીય ફળ - કેરી

પુનરાવર્તન : સંખ્યાજ્ઞાન

□ સંખ્યા

□ સૌથી નાની સંખ્યા

□ સૌથી મોટી સંખ્યા

✓ એક અંકની સંખ્યા

1

9

✓ બે અંકની સંખ્યા

10

99

✓ ત્રણ અંકની સંખ્યા

100

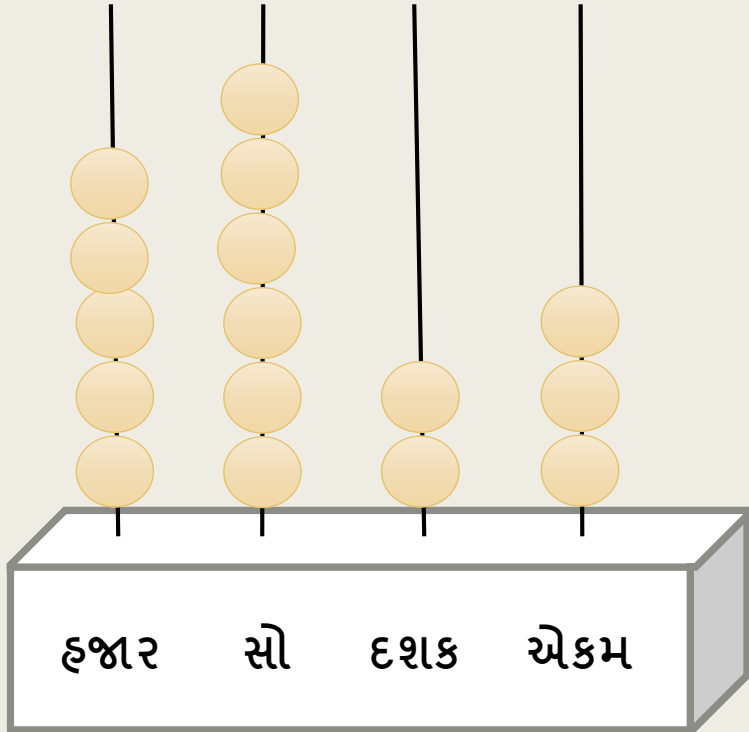
999

અંક
પ્રમાણે
સૌથી મોટી
સંખ્યામાં
અંક “ 9 ”
જ આવે .

10 એકમ \longrightarrow 1 દશક

10 દશક \longrightarrow 1 સો

10 સો \longrightarrow 1 હજાર

સ્થાનકિંમત 5623 માં

5 ની સ્થાનકિંમત 5000

6 ની સ્થાનકિંમત 600

2 ની સ્થાનકિંમત 20

3 ની સ્થાનકિંમત 3

5623

1. ચાર અંકની સૌથી નાનામાં નાની સંખ્યા 1000 છે .

2. ચાર અંકની સૌથી મોટામાં મોટી સંખ્યા 9999 છે .

પાંચ અંકની સંખ્યા

ચાર અંકની સૌથી મોટી સંખ્યા : 9999

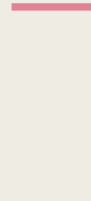
+ 1 ઉમેરો

: $\begin{array}{r} + \quad 1 \\ \hline \end{array}$

10,000

૬સ હજાર

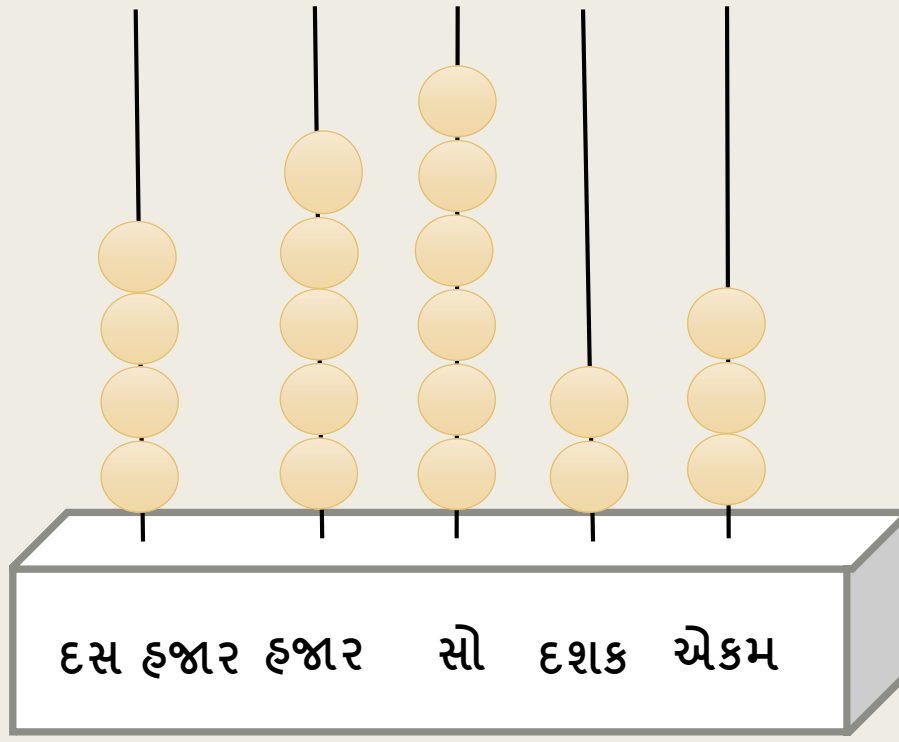

10 હજાર

1૬સ હજાર

1. પાંચ અંકની સૌથી નાનામાં નાની સંખ્યા 10,000 છે .
2. પાંચ અંકની સૌથી મોટામાં મોટી સંખ્યા 99,999 છે .

સ્થાનકિંમત	45623	માં
4 ની સ્થાનકિંમત	40000	
5 ની સ્થાનકિંમત	5000	
6 ની સ્થાનકિંમત	600	
2 ની સ્થાનકિંમત	20	
3 ની સ્થાનકિંમત	3	
	<hr/>	
	45623	

4 દસ હજાર 5 હજાર 6 સો 2 દશક 3 એકમ

40 હજાર 5 હજાર 6 સો 2 દશક 3 એકમ

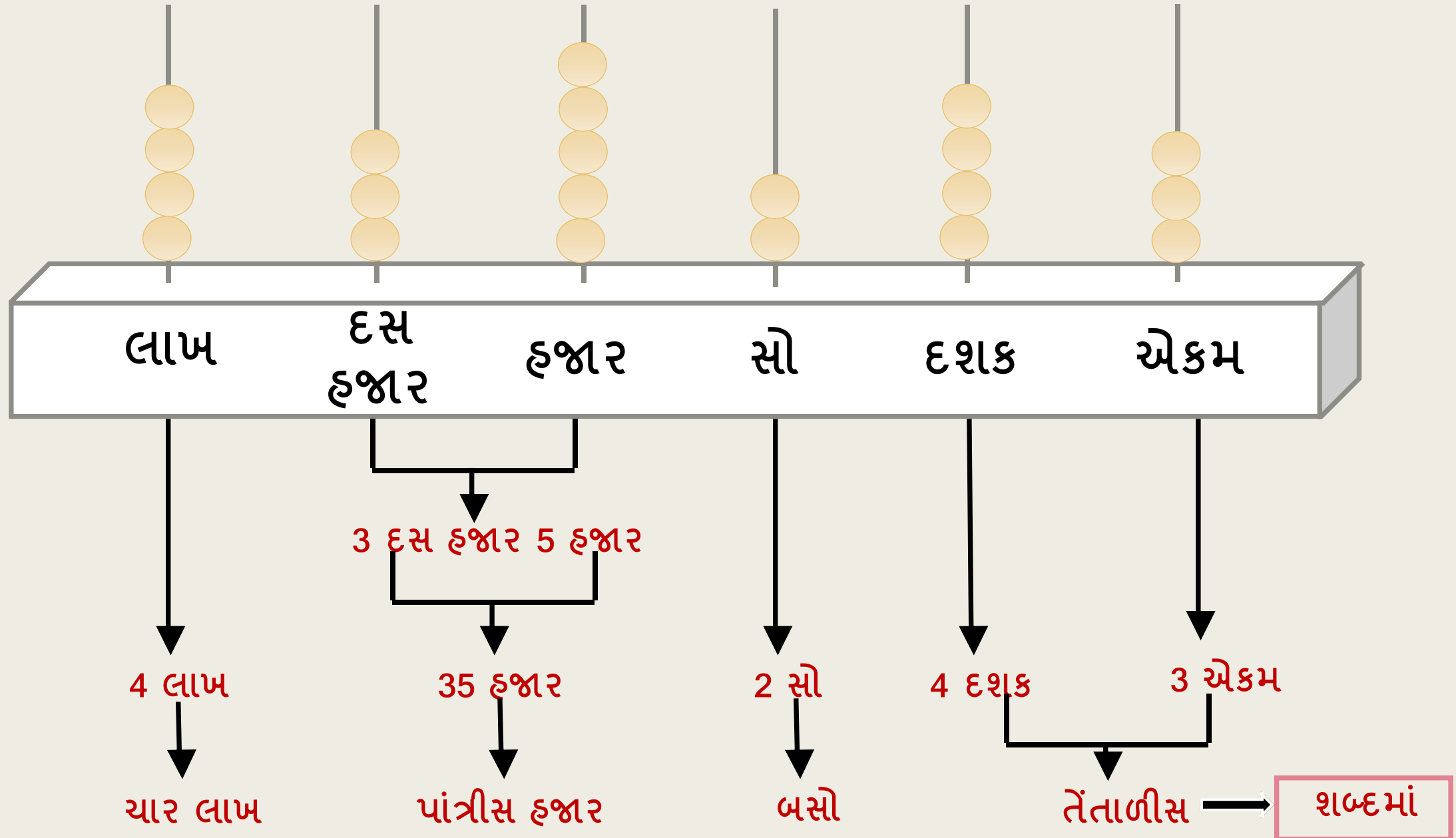
45 હજાર 6 સો 2 દશક 3 એકમ

પિસ્તાળીસ હજાર છસો તેવીસ

□ કોષ્ટકમાં ખૂટતી વિગતો પૂરો :

સંખ્યા	૩ની સ્થાનકિંમત	૫ની સ્થાનકિંમત	૬ની સ્થાનકિંમત	૮ની સ્થાનકિંમત	૯ની સ્થાનકિંમત
93568	3000	500	60	8	90,000
39658	30,000	50	600	8	9000
65839	30	5000	60,000	800	9
38596	30,000	500	6	8000	90

છ અંકની સંખ્યા

સ્થાનકિંમત 435243 માં

4 ની સ્થાનકિંમત 4,00,000

3 ની સ્થાનકિંમત 30,000

5 ની સ્થાનકિંમત 5000

2 ની સ્થાનકિંમત 200

4 ની સ્થાનકિંમત 40

3 ની સ્થાનકિંમત 3

4,35,243

□ કોષ્ટકમાં ખૂટતી વિગતો પૂરો :

સંખ્યા	૩ની સ્થાનકિંમત	૪ની સ્થાનકિંમત	૫ની સ્થાનકિંમત	૬ની સ્થાનકિંમત	૭ની સ્થાનકિંમત	૯ની સ્થાનકિંમત
3,45,697	3,00,000	40,000	5,000	600	7	90
4,35,976	30,000	4,00,000	5,000	6	70	900
9,45,367	300	40,000	5,000	60	7	9,00,000
5,97,346	300	40	5,00,000	6	7,000	90,000

સાત અંકની સંખ્યા

દરેક અંક ને પોતાની નિશ્ચિત કિંમત છે, છતાં સંખ્યા લખતા તેને જે સ્થાને મૂકવામાં આવે તે સ્થાનને આધારે તે અંક વિશેષ કિંમત ધરાવે છે. જેને તે અંક ની સ્થાન કિંમત કહે છે.

99,99,999 : 9 9 9 9 9 9 9
 નેવું લાખ નવ લાખ નેવું હજાર નવ હજાર નવ સો નેવું નવ

સાત અંકની સૌથી મોટી સંખ્યા : 9999999

+ 1 ઉમેરો

:

 + 1

10,000000

એક કરોડ

રાષ્ટ્રીય ફળ - કેરી

■ જે પંક્તિ કુલ 17 અક્ષરો આવેલા હોય તેને હાઇકુ કહેવાય .

હાઇકુની રચના.

કાનજી સૂણે(5)
કોયલ કેરી કુંજ(7)
કેરી બગીચે(5)

પહેલી હરોળ માં 5 અક્ષર છે.

છેલ્લી હરોળ માં 5 અક્ષર છે.

વચ્ચે ની હરોળ માં 7 અક્ષર સાથે કુલ 17 અક્ષર માં લખાય છે.

આ ત્રણ પંક્તિઓની રચના ને હાઇકુ કહે છે.

જે જાપાનનું સાહિત્યિક સ્વરૂપ છે.તે 17 અક્ષર માં લખાય છે.

તેનું બંધારણ 5+7+5 છે.

- ભારતમાં એક વર્ષમાં અંદાજિત 1,60,00,000 ટન કેરીનું ઉત્પાદન થાય છે.
- ભારત વિશ્વ માં સૌથી મોટો ઉત્પાદક છે.
- કેરી ને સંસ્કૃત માં આમ્ર કહેવાય છે.
- ભારતમાં ઉત્તરપ્રદેશ સૌથી વધુ કેરી ઉત્પાદન કરતું રાજ્ય છે.
- ગુજરાતના ગીર સોમનાથ જિલ્લા નો તાલાળા તાલુકો કેસર કેરીનાં ઉત્પાદનમાં વિશ્વમાં પ્રસિદ્ધ છે.

- ગીર-સોમનાથ જિલ્લાની તાલાળા તાલુકાની જમીન કેસર કેરીને ખુબજ માફક આવે છે.
- તાલાળા ગીર કેસર કેરીની રાજધાની કહી શકાય.
- સૌથી મોટી કેરી 3.435 કિગ્રાની ફિલિપાઈન્સ માં રજૂ થઈ હતી.

લંબાઈ : 30.48 સેમી (12 ઇંચ)
પરિઘ : 49.53 સેમી (19.5 ઇંચ)
પહોળાઈ : 17.18 સેમી (7 ઇંચ)

- 1 ઇંચ = 2.54 cm

1) આપણું રાષ્ટ્રીય ફળ કેરી છે.

2) કેરી ને સંસ્કૃતમાં આમ્ર કહે છે.

3) ગુજરાત ના ક જિલ્લા નો કયો તાલુકો કેસર કેરી ના ઉત્પાદન માં વિશ્વપ્રસિદ્ધ છે?
➤ ગીર-સોમનાથ જિલ્લા નો તાલાળા તાલુકો કેસર કેરી ના ઉત્પાદન માં વિશ્વપ્રસિદ્ધ છે

4) તાલાળા ગીરને કેસર કેરી ની રાજધાની કહી શકાય.

5) જે ઝાડ પર કેરી આવે તેને શું કહેવાય?
➤ આંબો.

- 6) વસંત ઋતુ માં અંબા પર સૌ પ્રથમ મોર(ફૂલ) આવે છે.
- 7) ભારત એક વર્ષમાં અંદાજિત 1,60,00,000 ટન કેરીનું ઉત્પાદન કરે છે.
- 8) એક ટન = 1000 કિગ્રા.
- 9) વિશ્વ માં સૌથી મોટો કેરીનો ઉત્પાદક દેશ ભારત છે.
- 10) તમારા પ્રદેશમાં કઈ-કઈ જાતની કેરીઓ બજાર માં જોવા મળે છે.
➤ હાફુસ, કેસર, લંગડો, તોતાપુરી, દશેરી અને બદામ જેવી જાત ની કેરીઓ જોવા મળે છે.

➤ કેરીના પ્રકાર

➤ કેરીનાં કુલ છ પ્રકાર છે.

- 1) હાફૂસ
- 2) કેસર
- 3) તોતાપુરી
- 4) લંગડો
- 5) દશેરી
- 6) બદામ

7) સંખ્યા જ્ઞાનની સમજ

➤ સંખ્યાજ્ઞાન એટલે જેતે સંખ્યા વિષેની માહિતી.

1)એક બોક્સ માં 20 નંગ કેરી હોય તેવા, 25 બોક્સ લાવવા માં આવે છે. વર્ગનાં બાળકો તેને ખોલીને એક ઢગલો કરે તો કુલ કેટલી કેરી નો ઢગલો થાય? તેમાથી 5 કેરી ની એવી કેટલી ઢગલી થાય?

1 બોક્સ માં સમતી કેરી = 20 નંગ
25 બોક્સ માં સમતી કેરી = ?

$$\begin{array}{r} 25 * 20 \\ \hline 1 \\ = 500 \end{array}$$

5 કેરી ની = 1 ઢગલી
500 કેરી ની = ? ઢગલી

$$\begin{array}{r} 100 * 5 \\ 500 * 1 \\ \hline 5 \\ = 500 \end{array}$$

તો 5 કેરીની 1 એવી 100 ઢગલી થાય.

2)એક આંબાવાડીમાંથી એક દિવસમાં 350 કેરી ઉતારી ને એક બોક્સ માં 12 કેરી પેક કરવામાં આવે,તો કેટલા બોક્સ સંપૂર્ણ ભરાય. કેટલી કેરી બાકી રહે?

$$\begin{aligned} 12 \text{ કેરી ભરવા} &= 1 \text{ બોક્સ} \\ 350 \text{ કેરી ભરવા} &= ? \text{ બોક્સ} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} &\frac{350 * 1}{12} \\ &= 29 \end{aligned}$$

29 બોક્સ સંપૂર્ણ ભરાય અને 2 નંગ કેરી બાકી રહે .

૩)એક આંબાવાડીમાં કુલ ૨૫ આંબા છે. આ દરેક આંબામાંથી ખેડૂત સિઝન દરમિયાન ૧૧ કિગ્રા વજન ના ૧૫ બોક્સ ભરાય તેટલી કેરી ઉતારેછે. તો આંબાવાડી માંથી આ સીઝનમાં ખેડૂતે કેટલા કિગ્રા અને કેટલા બોક્સ કેરી ઉતારી હશે?

૧ બોક્સ માં ભરવામાં આવતી કેરી = ૧૧ કિગ્રા
૧૫ બોક્સ માં ભરવામાં આવતી કેરી = ?

$$\frac{11 * 15}{1} = 165 \text{ કિગ્રા}$$

૧ આંબા માંથી ઉતરતી કેરી = ૧૬૫ કિગ્રા
૨૫ આંબા માંથી ઉતરતી કેરી = ?

$$\frac{165 * 25}{1} = 4125$$

૧૧ કિગ્રા માટે જોઈતા બોક્સ = ૧ નંગ
૪૧૨૫ કિગ્રા માટે જોઈતા બોક્સ = ?

$$\frac{4125 * 1}{11} = 375$$

ખેડૂતે સિઝન દરમિયાન ૪૧૨૫ કિગ્રા કેરી અને ૩૭૫ નંગ બોક્સ ઉતાર્યા હશે.

4) રામજીભાઈ બળદગાડા દ્વારા કેરીના બોક્સ માર્કેટ સુધી લઈ જાય છે. ખેતર થી માર્કેટનું અંતર 12 કિમી છે. જો બળદગાડું અંદાજે કે કલાક માં 4 કિમી અંતર કાપે તો રામજીભાઈને ખેતર થી માર્કેટ પહોંચતા કેટલો સમય લાગે.

4 કિમી અંતર કાપવા લાગતો સમય = 1

12 કિમી અંતર કાપવા લાગતો સમય = (?)

$$\begin{array}{r} 4 \times 3 \\ 12 \times 1 \\ \hline 4 \\ = 3 \text{ કલાક} \end{array}$$

રામજીભાઈ ને ખેતરથી માર્કેટ પહોંચતા 3 કલાક લાગશે.

5)પશાભાઈના ખેતરથી માર્કેટચાર્ડ 65 કિમીના અંતરે આવેલું છે.તેઓ ટ્રેક્ટર દ્વારા કેરીને માર્કેટચાર્ડ સુધી લઈ જાય છે.જો ટ્રેક્ટર કલાકના 26 કિમીની જડપે ગતિ કરે તો માર્કેટચાર્ડ સુધી પહોચતા કેટલો સમય લાગે?

26 કિમી અંતર કાપવા લાગતો સમય = 1 કલાક
65 કિમી અંતર કાપવા લાગતો સમય = (?)

$$\frac{65 * 1}{26} \\ = 2.5 \text{ કલાક}$$

માર્કેટચાર્ડ સુધી પહોચતા 2.5 કલાક એટલે કે 2 કલાક અને 30 મિનિટ થાય.

ફળ બજાર

‘ આદર્શ કેરી ભંડાર ’ નું ભાવપત્રક વાંચી પ્રશ્નોના જવાબ આપો .

આદર્શ કેરી ભંડાર	
કેરી	1 કિગ્રાનો ભાવ
બદામ	Rs 70
તોતાપુરી	Rs 50
હાફુસ	Rs 100
કેસર	Rs 150
લંગડો	Rs 40
કેસર કેરીનું 10 કિગ્રાનું બોક્સ	Rs 1450

1) નેહલબેને 3 કિગ્રા બદામ કેરી ખરીદી અને Rs 500 ની નોટ આપી ,
તો તેમણે કેટલા રૂપિયા પાછા મળશે ?

- 1 કિગ્રા બદામ કેરીની કિંમત = Rs 70
3 કિગ્રા બદામ કેરીની કિંમત = (?)

$$\frac{70 * 3}{1}$$

$$= 210$$

નેહલબેને Rs 290 પાછા મળશે ...

નેહલબેન ને મળેલા રૂપિયા

$$= \text{Rs } 500 - \text{Rs } 210$$

$$= \text{Rs } 290$$

2) પારુલબેને આદર્શ કેરી ભંડારમાંથી કેસર કેરીનું 1 બોક્સ , 1 કિગ્રા બદામ કેરી તેમજ 2 કિગ્રા તોતાપુરી કેરી ખરીદી ,તો પારુલબેને કુલ કેટલા રૂપિયાની કેરી ખરીદી .

- કેસર કેરીના 1 બોક્સ ની કિંમત = Rs 1450
- 1 કિગ્રા બદામ કેરીની કિંમત = Rs 70

- 1 કિગ્રા તોતાપુરી કેરીની કિંમત =Rs 50
- 2 કિગ્રા તોતાપુરી કેરીની કિંમત = (?)

$$\frac{2 * 50}{1}$$

$$= 100$$

$$\begin{aligned}\text{કુલ ખરીદી} &= \text{કેસર કરીનું બોક્સ} \\ &+ \text{બદામ કેરી} \\ &+ \text{તોતાપુરી કેરી} \\ &= 1450 + 70 + 100 \\ &= 1620\end{aligned}$$

પારુલબેને કુલ 1620 Rs ની ખરીદી કરી ...

૩) વિશ્વાએ અમુક કિગ્રા કેસર કેરી ખરીદી તેણે દુકાનદારને Rs 500 ની એક નોટ અને Rs 100 ની 1 નોટ આપી , તો તેણે કેટલા કિગ્રા કેરી ખરીદી હશે.

વિશ્વાએ કુલ 600 રૂપિયા આપ્યા.

$$\begin{aligned} - \text{Rs } 150 \text{ ની કેસરકેરી} &= 1 \text{ કિગ્રા} \\ \text{Rs } 600 \text{ ની કેસર કેરી} &= (?) \end{aligned}$$

$$\begin{array}{r} \cancel{15} \times 4 \\ \cancel{600} \times 1 \\ \hline \cancel{150} \end{array}$$

$$= 4 \text{ કિગ્રા}$$

વિશ્વાએ 4 કિગ્રા કેરી ખરીદી હશે ...

Thank You...

પ્રેરણા એજ્યુકેશન સોસાયટી દ્વારા સંચાલિત ®

OCEAN

કોચીંગ ક્લાસીસ